

izbor iz savremene književnosti u mađarskoj



Napomena:

Polja u ovom broju, na više stranica, donose izbor pesničkih i proznih tekstova saradnika MOZGO VILAGA, želeći da na taj način upoznaju naše čitače sa jednim brojem primera iz moderne književnosti u NR Mađarskoj. Ovaj tematski blok je nastao na osnovu dogovora dveju redakcija o međusobnoj srađnji na razvijanju književnih i kulturnih veza. Polja će na isti način biti predstavljena na stranicama MOZGO VILAGA.

Inače, MOZGO VILAG (Svet koji se kreće), časopis je mlađih mađarskih književnika za književnost, umetnost, kulturu i kritiku. Pokrenut je 1971., i kao povremenik izlazi do 1975., kada počinje s redovnim izlaženjem, u dvomesecnim intervalima. Izdaje ga Centralni komitet mađarske omladinske organizacije.

Sve priloge s mađarskog preveo je Vicko Arpad.

derđ petri

ŠETNJA OKO JEDNE KUĆE

I još jednom oko nje

oko ove mesečinom obasjane geometrije
nepoznatog rastera kućnih zidova
neizrecivog rasporeda
četiri sjajna
u nizu slepih kvadrata
za nas to nije nikakav odgovor
mi ne možemo da shvatimo
uzalud se okreću u smeru kazaljki časovnika
menjanjući konstelaciju
nevičnim očima posmatramo
ali i neprijatno iznenadeni
snažnom sugestivnošću izveštaja.

Ostanimo dakle kod geometrije
odnosno prodrimo radije dublje
kud sunčevi zraci ne dopiru
lutajmo poput zvezda
u prostoru ovog bezglasnog bloka
sve dok nas oboje ne bude prožela
ova razudenost koja predstavlja
splet samovolje i pravila
i koja je uz to mirna jer
isključuje iz sebe svaku asocijaciju
na svakom spratu efekat razdvajanja — te tavanice —
ublažen dvostrušnim duhom stepenica
i u jednom zatvorenom krugu
savlada te kontinuitet okomitog okna lifta
on sjedinjuje nivoe
ako mu prilaziš čini to obazrivo jer znaj
ogromna je njegova privlačna sila
i svojom jednopolnošću može i da te uništi.

Sada hodamo po stanovima.

To više liči na igru.
To je slučajan i podložan preuređenjima.
Pokušaj da otelotvorиш
negativno telo
koje raznorazni nameštaj profilira
i ako uz to još i u sebi osećaš
skrivena proširenja
koja se kriju uglavnom u fiokama
ali i u prostoru u kojem se otvaraju vrata
onda eto i ti si sam
kako njihova sloboda tako i njihova mogućnost
ti si mesto
scena njihove raznorodne delatnosti
koja se naravno jedva i primećuje.

STRASNO SAM VOLEO TU ŽENU

Ovu ženu (ženu mog prijatelja), glavnu
junakinju moje prve ljubavne katastrofe
strasno sam voleo. Otkako smo se ljubili
u sobici koja je poskakivala poput kutije šibica,
i ona se izmigoljila iz mojih ruku, lako, kao da pliva,
kao kad sam je prvi put ugledao i zavoleo
sa svojih sedamnaest godina, na plivalištu —
(otad ni ja ni moj prijatelj ne odlazimo više
na bazen gde smo delili podvodne udarce nogom
matorim karakternim glumcima zbog loših kreacija
i kinjili prskajući neprestano
izvesne uobražene tenore.)

Devet dugih godina ostavilo je na nama tragove,
da ne cepidlačimo, čega. Više ne vodiš računa o svom oblačenju.
Otad obraćam više pažnje i na to, da li primećuješ? ili mi
to pada u oči, budući da znam da se razumeš u to?

— Otkako smo se ljubili u
sobici koja je poskakivala poput kutije šibica —
ponekad ne znam da li te još volim.

Tome je sada ravno dve godine; ima puno stvari koje su se
desile ovako ili onako. Možda i previše. Znamo li i znamo li još
osvrnuti se ozbiljno na te jade?

Strasno sam voleo tu ženu, ženu mog prijatelja.
I u jeftinim kafanama, na ciničnim oprugama
divana moje podstanarske sobe, u društvu
nekoliko anglosaksonskih knjiga, četiri
prljava zida, jedne prastare pisaće mašine
i njenog nadmenog foto-portreta, bivše devojčice od trinaest
godina, dosadujem se 1967. i 68. godine.

SCI-FI LJUBAV

Naime, toliko smo pretrpani poslom.
Ljubav je na kraju krajeva neoplatonističko
dostignuće: razmišljani, šta bi bilo, ako
bismo pokušali da istražujemo u
tom pravcu, koristeći pri tom i naša meta-
psihička i parafizička
saznanja. Mogli bismo, recimo, utanaciti
da ćeš me ti tačno u pola jedan zamisliti
na Trgu Mehvarta, i da ču i ja
zamisliti tebe na istom mestu (odnosno
tek pola metra dalje — što je neminovno)
ali na istoj klupi.

Dva idealna predmeta sunčaju se
na Trgu Mehvarta! Ali na kojem?
Zar na idealnom Trgu Mehvarta?
Moj mozak, poput tupog žileta, samo grebucka
po inkonzistencijama koje šikljaju van.
Veliko je pitanje već i to jesmo li
ti i ja uopšte zamislivi. Ili je moguće zamisliti
samo dvoje takvih kao što smo mi?
— Ali ako časkamo, ili se grlimo:
ti si i tada samo
obris moje
funkcionalne dispozicije — odnosno jedna granica
iza koje ti uvek ostaješ,
kao prepostavljeni uzrok
promenljivosti ove granične linije, ja takođe
— i isti je slučaj i sa Trgom Mehvarta!
Budući da je jezik varljiv:
«Zamišljamo jedno drugo na Trgu Mehvarta.» Lokativ
ukazuje na aktivnost u realnom prostoru
dok se fiktivna karakteristika,
čini se, odnosi isključivo na nas.
Ali primenimo sada komplementarnu
formulaciju: »Uzajamno zamišljamo
Trg Mehvarta oko sebe.«
— i smesta dolazi do izražaja relativnost.
Ako se dakle dva idealna predmeta sunčaju,
te ako se to dešava na jednom idealnom
Trgu Mehvarta — iako je to naprosto formalno zamišljeno,
jer ne bi se moglo reći da se to po nečemu
razlikuje od susretna empiričkih
egzistencijskih na stvarnom Trgu Mehvarta.
Tek ukoliko (i to sam namerno otsavio za kraj,
jer će to biti iznenadenje) ono idealno vreme
u pola jedan ne prolazi. — Jer, očigledno,
dva idealna ljubavnika ne mogu
da se sretnu u realnom vremenu
na jednom idealnom javnom trgu.
A takva ljubav je, po logici stvari, večna.

akoš fodor**POHVALA PREDMETA**

1.

Čudesna je OGRADA.
Okvir je rešetka — sama stvar je: RUPA!
Bitna je Rupa,
da onaj, ko proviri,
semsta shvati:
koliko je spolja.
— Na ovaj su način i luknja i materija
korisne za vlasnika.

2.

Neka je hvaljena kreativna GUMICA!
Ona interpretira što svi drugi napišu;
jer šta, kako i kada se ne sme: Suštinu, dakle, Situacije,
oduvek su, zapravo, GUMICE ispisivale.
Svi sitni jeresi: mlaki su, sivi i kljasti.
Ali kad GUMICA kreće, i među konfuznim redovima
napravi veliko spremanje: po njenom se tragu usija
žuđenja, čista, velika meta-pesma!
Zahvali se GUMICI, ti, utvrnut u detalje,
da si se bar u negativu oslikao.

DODIR

(na početku ove romanse bilo bi govor
— ukoliko to ne bi narušilo našu
idealnu koncentraciju — da bih ja, odskora,
više voleo da legnem poređ kreveta,
no da stalno spremam i raspremam postelju. Ili o onom
burlesknom heroizmu, kako bih radije
naterao hrani da lebdi iznad tanjira primoravši ga

da se potroši bez upotrebe pribora za jelo na najvećoj
mogućoj udaljenosti od mojih usta, s obzirom na pozнато
prežderavanje, pranje sudova i potrebu nabavki novih
namirnica — i svega što sledi uz to. Itd. Ali, budući da je naše
lirska ja ovom prilikom iz sentimentalnih razloga dospelo na

JEDAN

list, predimo odmah na stvar, dok je stepen usijanja
zadovoljavajući.)

Dotičem te blago, u znak odhijanja.

sabolč varadi**STOLICE NAD DUNAVOM**

Te dve stolice na svoj način
nisu ni bile ružne. Šteta što su opruge
virile iz njih i što su presvlake bile
toliko beznadežno zaprljane.

Ali bile su to stolice, i te kakve. U taj stan?
Nosili smo ih dakle, mahom na glavi,
iz ulice Orlaj preko nekadašnjeg
mosta Franca Josifa, današnjeg mosta Slobode
u ulici Radaj broj 2, gde je P. stanovao
u ono vreme (tragove tog stanovanja čuvu njegova lirika).

I jedna stolica, a kamoli dve, mogu se korisno
upotrebiti za mnoge stvari. Mogao bih zamisliti jednu
stoliku sa sledećim naslovom: — »Dva pesnika na mostu,
sa stolicama na glavi.« — Slika bi morala biti
objektivna, bez ikakvog
prenosnog značenja! Te dve stolice,
važno je da se to shvati, nisu nikakvi
oreoli nad našim glavama. Negde oko sredine mosta
— ali ne zbog toga da bismo nešto simbolizirali —
seli smo na njih. Opruga je posebno neugodno
štrečala iz jedne od stolica, ne znam više kome je
ona zapala. Svejedno, jedva da je to imalo
uticaj na kasnija zbivanja. Bilo je prijatno
letnje veče. Zapalismo, uživasmo u ovom, može se reći,
neobičnoj formi udobnog prebivanja.

Stolice su potom
izvesno vreme pošteno služile: one su bile
»stolice« kod P-ovih. Ali čovek teži
boljem od onoga što ima: dali su ih
tapetaru na popravku. Zamenuli su potom i stan
pri put iz nužde, drugi im se
nije dopadao. Danas
se retko sastajemo kod njih. Iz više
razloga. G. je napustio A.
(P-ovu suprugu), zatim je M. (B-ova supruga)
prekinula sa mnom, potom se od G-a razvela druga
M. (G-ova supruga) i preselila se kod mene (u međuvremenu
su se i B-ovi razveli). P. je pokušao da se ubije i od tada
živi uglavnom po sanatorijumima,
a da i ne govorimo o promenama u svetskoj situaciji,
uostalom: nema više na šta da se sedne.

irena kiš**PREŽIVELI**

Zaključivši da je dalja borba, pod datim uslovima, krajnje
besmislena, napustali smo svoje drugove i dali smo se u bek-
stvo. Kurjaci su usput desetkovali naše redove, a drugi su stra-
dali od odrona zemljista. Vecina je, međutim, pomrla od gladi,
mrza i od tegoba neprestanog pеšаčenja. Ali ono neverovatno
izbole koje nas je očekivalo na kraju putašestvija, opravdalo
je naše opredeljenje — poslednjeg preživelog odvela je u grob
zastrašujuća mogućnost večnog života.

İŞLA SAM TAKO PUTEM

i susrela Istoriju. Izvalila se kraj jarka, činilo se da je veoma
iscrpljena. Poradovala se kada me je ugledala, i nakon što smo
se rukovale rekla mi je da slobodno mogu da je oslovim s malim
i, te mi je zasela za vrat a da ja to u prvi mah nisam ni prime-
tila. Bila je neizmerno teška, već nakon nekoliko koraka pala
sam na kolena. Ona, međutim, odlete u obliku goluba. Sada bih
se i ja mogla predstaviti kao istorija — pomislih ležeći u prašini
puta, čekajući sledećeg putnika-namernika.

mikloš vereš

atila benke

POSLEDNJE MUZIKE

1.

*Casovnici stadoše istovremeno
te noći
na našem stolu
u tri sata i dvanaest minuta
čak su i sekundare
pokazivale istovetno vreme
toga jutra*

*samo je treći
zvonio nemirno
među ručnim časovnicima
jer nije shvatao
šta se desilo
u tri sata i dvanaest minuta
iza prozorskih stakala
u zimskoj izmaglici
raščupani bagremovi proslavljaše
radanje naše jedine smrti
kada će
istovremeno stati srca
u tri sata i dvanaest minuta*

2.

Uvek na drugi kamen

*Prvi je kamen
strahovanje
prvi je kamen
poniženje
prvi je kamen
nesreća
prvi je kamen
krastava žaba
prvi je kamen
iskežena lobanja
prvi je kamen
uzaludan život
prvi je kamen
poraz

uvek dakle na drugi kamen
samo da mi je znano
na koji sam skočio prvo*

3.

*ne troši se čovek
već samo muzika u njemu
dok govoris dok melje
i udara petom ritam
još ima u njemu glasa
al' već je spremam da umukne
na ramena sleću mu punjene ptice
staklene oči klikeri detinjstva
s latinskim imenima uklesanim u prste
glasove njihove čuva magnetofonska traka
a flimska vrpca putanju njihova leta

ne gine ptičji cvrkut
no samo ptica*

BP.

*Koliko dugo već sedim naspram
tvojih žmirkavih svetlosti,
previše si, međutim, bezoblična
da bismo mogli razgovarati.
Saviše dobro te poznajem,
možda si mi i dosadna,
poput bračnih drugova u tvojim tramvajima.
Ne, nikako ne bi priličilo
da ti izjavim ljubav
kao kakvoj šankerkici,
nakon tolikih mučnih dogadaja.
Ne ljubim ni Ajfelovu kulu,
previše sam trezan da bih vodio
usamljene razgovore;
uostalom: poput motorog fetusa živim
u twojot utrobi, moja rodna Budimpešto.*

beleške

Peter NADAS (Nádas Péter) rođio se 1942. u Budimpešti. Radio je kao foto-reporter i kasnije kao novinar. Redovno objavljuje prizu od 1965. Sada radi kao urednik u jednom pedagoškom časopisu. Objavio je dve zbirke novela: *Biblia* (Biblia, 1967) i *Igra skrivalica* (Kulcskereső játék, 1969), kao i roman *Kraj jednog porodičnog romana* (Egy családregény vége, 1977).

Derő Spiro (Spiró György) rođio se u Budimpešti 1946. Završio je filozofski fakultet. Boravio je duže vreme u Jugoslaviji, bavi se, između ostalog, prevođenjem dramskih dela sa slavenskih jezika. Objavio je zbirku priповедакu *Lutalica* (Kerenzö, 1976) i knjigu koja sadrži jednu dramu i nekoliko pesama, pod naslovom *Istorijat* (Historia, 1977).

Ferenc Temesi (Temesi Ferenc) rođio se 1949. u Segedinu, gde je završio studije engleskog jezika i književnosti. Prvu objavljuje od 1969. Prva zbirka priповedaka *Vidim već da ču ja morati da sidem* (Látom nemek kell lemennem) objavljena mu je 1977. godine.

Atila Benke (Benkő Attila) rođen je 1942. u Budimpešti. Završio je studije mađarske književnosti. Krajem vremena radio je kao nastavnik, a potom se posvetuje novinarstvu. Zbirka njegovih pesama objavljena je 1974. pod naslovom *Zahvalnost za ključeve* (Közszónet a kulcsokért).

Miklós Vereš (Veress Miklós) rođio se 1942. u Barču. Studije književnosti završio je u Segedinu. Objavio je tri zbirke pesama: *Sunja za divljač* (Erdő a vadaknak, 1972), *Límeni kralj* (Bádogkirály, 1975) i *Prah-pepeo* (Porhamu, 1978). Bavi se i kritikom i prevodilaštvo. Glavni urednik časopisa *Mozgó Világ*.

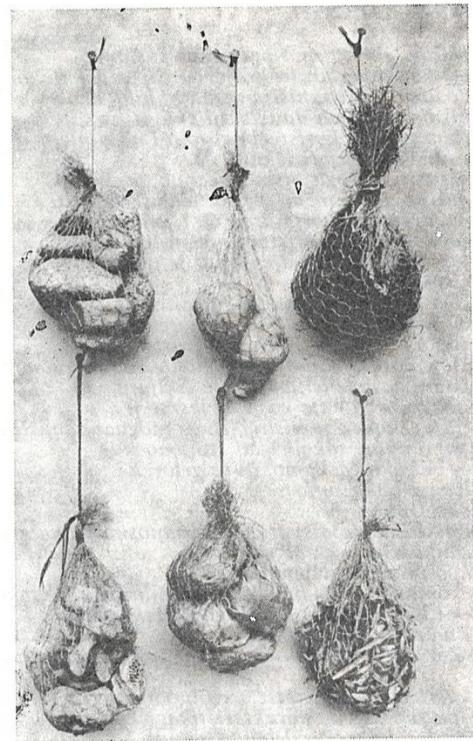
Derő Petri (Petri György) rođio se 1943. u Budimpešti. Studirao je filozofiju, bavio se najrazličitijim poslovima, sada živi kao slobodan književnik. Jedan od najznačajnijih pesnika savremene mađarske književnosti. Do sada je objavio dve zbirke pesama: *Objašnjenja za M.* (Magyarádzatok M. számára, 1971) i *Opisani pad* (Körülírű zuhanás, 1974).

Sabolč Varadi (Várady Szabolcs) rođen je 1943. u Budimpešti. Mada još nije objavio samostalnu zbirku pesama, nezaobilazna je pesnička pojava u savremenom mađarskom poeziji.

Akoš Fodor (Fodor Ákos) rođio se 1945. Završio je studije italijanskog jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu Budimpešti. Objavio je zbirku pesama *Dvotačka* (Kettőspont, 1978). Bavi se i prevođenjem s italijanskog, engleskog i nemačkog jezika.

Irena Kiš (Kiss Irén) rođena je 1947. Završila je studije italijanskog jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu Budimpešti. Saradnik je Mađarskog radija. Prevodi savremene italijanske pesnike. Objavila je zbirku pesama *Zatišje* (Szélcsend, 1977.) i roman *Nepomična slika* (Allókép, 1978).

Karol Šmal (Schmal Károly) rođen je 1942. u Sekešfehervaru. Završio je studije na Akademiji za primenjene umetnosti, na odseku za reklamnu fotografiju. Ima za sobom brojne samostalne izložbe fotografija, plakata, foto-grafika.



ličkvi prilozi na stranicama: 16, 12 i 14 karolj Šmal

opaske

peter nadaš

Kao da juče popodne sedim u ovoj stolici, tako mi se čini ovo današnje jutro.

Kokošku dobro očistiti, pažljivo odstraniti utrobu, oprati, osušiti čistom kuhinjskom krpom, posoliti spolja i iznutra, praznu trbušnu duplju natrljati majoranom, staviti u nju jednu glavicu crnog luka, jednu celiu kiselu jabuku, mesnatu slaninu iseckanu na tanke režnjeve, zatim belim koncem zaštititi sve otvore; tako pripremljenu kokošku špikovati režnjevima slanine, obilno premažati mašču ili uljem i staviti u vruću pećnicu; za vreme pečenja više puta prelivati mašču da bi meso ravnomerno porumenilo i da bi na beloj činiji, ukrašenoj po mogućству zelenim jabukama, izgledalo dopadljivo.

Ni smrt nije događaj koji se ne bi mogao interpretirati. Svojim razumom možemo slobodno prebirati i u smrti. I u tome što sledi nakon smrti. Budući da ni raspadanje, proces truljenja posmrtnih ostataka nije ništa drugo no potvrda fizičkih zakonitosti, što je zaista razumljivo. Trebalо bi primiti k znanju: moje raspadanje se odvija unutar istog organizma u kojem se odvija i moj život. U vezi s tim, vredne su pažnje Mrekelove primedbe: gasovi koji se razvijaju usled procesa raspadanja unutar neoštećene lobanje, potiskuju gnjili mozak preko krvnih sudova u desnu polovinu srca — u ovom slučaju embolija ne nastupa u živom stvoru.

U drvetu stoji kraljević, ogrnut zlatnim plaštom, pruža ruke prema nevidljivoj prinčevi.

Tek što se probudio, iznenada se seti svega. Već punih sedam godina! Njegova glava, priklještena makazama njenih butina. Cvrsito su se držali ustima. Onako, nikad više. Seća se da su zaspali bez orgazma; u stvari, ipak nisu. Kao da su orgazam doživeli u jednom čuvstvu iznad čuvstva. Tamo gde ne važe zakoni materije. A potom, ono debelo, sivo zimsko svitanje, i to među onim ružnim štacijama kalvarije.

»Treba joj saseći krila« — kaže neko, ujutro, pod prozorom.

U drvetu sedi danas jedan lovac, nakrivo golemi šešir.

Pogledam dole kroz prozor. Mačka je ovde. Po svemu sudeći, ja sam je prolet spasio da ne crkne od gladi. Ali nisam siguran da li je to ta mačka. Možda je i ova izjava preterana, da sam je spasio. Zabavljala se nećim. Nešto kasnije, silazim u dvorište. Mačka drži među Zubima živog miša, iz njenih krupnih očiju zrači nešto što je čini veoma veselom. Možda je to ona razigrana sreća lovca. Želeo bih da izbavim miša, ali pokret moje ruke, koja joj se približava, pretvara se u milovanje: kao da je moja ruka promislila do kraja umesto mene, da bi moj trud ionako bio uzaludan, jer je ovo medusobno uništavanje neminovno. I kao da ovo milovanje ruši u njoj i poslednju prepreku. Ukoliko je uopšte i bilo prepreka. Čini se da joj je moj dodir bio svakako važan u dočenju odluke, počinje da prede pod mogim dlanom, i onda iznenada smoždi među Zubima malo, uzdrhtalo telo. Poslednji cijuk nesretnog bića iz njene usne duplje. Za nepun minut, miš biva nepovratno pojeden.

»Koliko je jagoda imao?« »Mokro, sve je mokro.« »Koliko je jagoda imao?« »Četrdeset i pet kila. Dobio je hiljadu i sto forinti.« »Au, majku mu! Sad može da isplati i opštinske dugove, i zadružne dugove, preklet bio! Kad se setim šta je uradio...!«

Sedim pored otvorenih, staklenih vrata, čitam. Okrenem glavu ustranu: jedno lice. Gleda me s dva oka. Stresem se. Od tog stresa, ono lice pretvori se u moje.

Intima: ono što ne pokazuje sebe drugima, već isključivo samome sebi.

Sused, štapom, bije svog petogodišnjeg sina. U neizračunljivim pauzama vrištanja, čuje se fijuk, prasak štapa po golom mesu. Vrištanje, plać, zatim tišina. I čovek, kao da mu je laknulo, veselo zvižduće tokom čitavog nedeljnog prepodneva. Sunce sija.

Ako govorim: uprazno izmiče dan.

Gleda se. Gledam se u ogledalu. Gledam, kako se ogleda. Sedim za stolom. Zamišljam, šta vidim u ogledalu, kada se ogledam. Da vidim, kako razgleda sebe.

Nago žensko telo bilo je opruženo na kamenom podu, izvrnuto na bok; obe ruke, ukočene, bile su ispružene iznad glave. Stakla su malo podprtihada kada su otvorili vrata. Stupivši unutra, skoro su dotakli njene prste. Činilo se kao da pokazuju nekud, u dvorište, u pravcu bagrema. Izbrojaše sedam uboda na njenom telu. Prvi neposredno pod pazuhom, drugi sa strane, između dva poslednja rebara, treći jedva nešto ispod karlične kosti, četvrti u predelu prepona, peti sa spoljne strane butine, šesti na listu noge, sedmi na stopalu. Svi ubodi načinjeni su istim nožem, i bili su približno iste dubine. Rezultat tih uboda bile su otpriklike dva santimetara dugačke rane, oivičene, narovane zgrušanom krvlju. Njeno iskrivljeno lice svedočilo je o dugotrajnoj borbi sa smrću noktima je na više mesta zaparala kožu, ali je moguće da su te crvene pruge, koje ukazuju na ogrebotine, nastale na drugi način. Na kameni pod bili su bačeni i dušeci, tri komada, punjeni konjskom dlakom, ali žena nije ležala na njima. Na grubom čebetu, prostrtom po žičanoj mreži gvozdenog kreveta, jedan muškarac, izvaljen na leđa, takođe nag, i on sa podignutim rukama iznad glave, kao da se predaje; zglobovi su mu bili proturenii među rešetkama kreveta,

glava mu je bila nešto zabačena. Na njegovom telu pronađoše trag samo jedne spoljne povrede, jedan otvor širine noža između četvrtog i petog rebra. Ali krvni nije bilo ni na kamenom podu, ni na dušecima, ni na čebetu, nigde.

»Bogme taj se ne igra! Piše! Sada prikuplja znanje!« »A iz čega, da prostiš? Zar iz komidbe?« »Da, i iz komidbe! Ali kad taj izade, ne gleda nikud, ni komidbu ne gleda. Takav je, šta ja znam!« »Strašno je to što ovaj, sve on to iz glave!«

Pred prozorom, plavetnilo neba probija se kroz zeleni krošnju male kruške, a tamna, modra boja kokotica i ružičasta boja ruže, između lišća.

»U svojoj praksi imao sam već i slučaj da je psetene, dresirano za sodomiju, izgricalo polne organe svoje premiñule gazdareice« — piše dr Šranc, sudske lekar.

Ima već nekoliko dana kako sam sasvim miran. Jednostavno, to što jeste. Kao da sam siguran da će se nešto dogoditi, ne mogu znati šta, ali može da bude bilo što.

Stablo dunje čuva svoje prošlogodišnje lišće. Ne zato što mu je ono neophodno, već ne ume da ga se oslobodi.

Treba napustiti uporišta.

Dok je svanulo, Sunčeva svetlost je preobrazila krušku: razdražuje me to što nije na svom mestu.

Umetnost ne bi bila duševna kompenzacija tek ako bi mogla da bude totalno saopštavanje. Ako bi pak bila totalno saopštavanje, bila bi totalno razotkrivanje. Totalno razotkrivanje je jedini put koji bi se mogao odrediti, ali ono je ujedno i najslожenija stramputica. Osim toga, totalno razotkrivanje ne postoji. Jer u totalnom razotkrivanju, onaj koji se razotkriva, trebabi da bude identičan s onim što razotkriva. Trebabi, dakle, da udvostruči sebe. Ali, s jedne strane, da li bi bilo vredno ponoviti što je već ionako dato? S druge strane, da li bi to bilo moguće?

Sasvim sâm. Ima li toga?

Voleo bih da se identifikujem sa svojim najekstremnijim mislima. Ali ja sam uvek nešto više, ili uvek nešto manje.

Šta je savršeno? — kada i jedna kutija cigareta može da bude savršena.

Neznanje je isto tako važno kao i znanje. Ne bismo trebali težiti da sve znamo, već bismo trebali preciznije označiti krugove znanja i neznanja. Presek linija ova dva kruga pokazao bi sistem odnosa ova dva stanja.

S druge strane: više uviđavnosti! I što daje od previše neposrednih objašnjenja! Previše neposredno objašnjenje jeste uvek izraz neke twoje prisrastnosti!

U jednom dubrovačkom visećem vrtu lenčare crne mačke. Leže meko i nepomično. Brojim: ima ih ravno pet. S jednog prozora iskršne još jedna mačja glava. Iz masivnog mermernog kaleža takođe se pomalja jedna: crna njuska među ljubičastim petunijama. Jedna padne odnekud, dočekavši se na noge, a druga skake na hrapavi beli kamen grudobrana. Ponovo brojim. Ima ih osam. Onda se jedna pojavi iza ugla kuće; istovremeno, međutim, iščezava druga. Brojim ih ponovo: sada ih ima deset, deset crnih mačaka u vrtu, pre podne. Odnosno devet crnih, budući da je jedan crno-siva, prugasta. Ali ne. Ima ih još samo četiri. Pet. Tri. Nisam u stanju da ustanovim koliko je bilo mačaka u vrtu, u onom tremtušku kada sam okrenuo glavu u tom pravcu. I koliko ih ima sada? Koliko ih je bilo? Jer, evo i sedme. Zar mi prošlost, ni sadašnjost? Dve su, opet, naglo nestale.

Mogli bismo reći: i na sebe samog umem samo ukazivati. Zar bismo to zaista mogli da izjavimo?

Između. Ne ovde, i ne tamo. Ne dole, i ne gore. Nego ovde, i tamo, i dole, i gore. Moje mesto je između. Nema između. Između je ono nepostojeće mesto, koje izmišljam samo zbog toga da bih mogao formulisati svoje ne-mesto. I utoliko ga ipak imam. To ne-prestano preobrtanje. Jer uvek znam da uvek ima i nečeg drugog. Pre i posle, ispod i iznad svakog stanja, postoje druga mo-

guća stanja. Ali ne za mene. Ja imam samo to što poput reke odnosi sve ostale mogućnosti upućujući se neprestano jedno na drugo. Ono dakle, što mi se ne događa, za mene je barem toliko karakteristično koliko i ono što mogu da označim kao dešavanje. Tako sam, ipak, između.

Samokrug: samozaraza. Zadovoljenje: samozadovoljenje. U određenim slučajevima druge mogućnosti nisu ni date.

Ne verujem da postoji još jedan takav period u istoriji, kao ovaj naš, kao ovo dvadeset stoljeće, koje je sa svojom svakodnevnom praksom razaranja i gigantomanije učinilo tako zastarelim i sumnjivim sve ideale i sav moral — za koje se verovalo da su univerzalni i večni. Nama nije preostalo ništa, čak ni da rušimo. Ono što je poslednjih pedeset godina izgledalo kao smela mogućnost svake generacije umetnika — podbordanje malograđana — danas ispreda smešna rabota. Jer ne postoji ona nemoguća ideja koja bi mogla da se takmiči s večernjim programom televizije, za koji građani plaćaju pedeset forinti mesečno. Jer ovo stoljeće je stoljeće pojava takvih razornih serdasta gigantskih dimenzija i đavolske moći, da nema umetnika koji bi bio u stanju da se uhvati ukošta s njima. Prošlo je i vreme suza. I vreme očajanja. Isplakale su se i izočajavale umešto nas — i bez nas — prethodne generacije. Mi više ne možemo da se potužimo ni na istorijsku klimu: ona je takva kakva je, ne ostvaruju naše zamisli, nego sebe samu. Ne bismo mogli da se potužimo ni na društveno uređenje: naše je najsačvršenije među mogućima, kojeg čak nije ni potrebno dalje usavršavati Ni institucija žalbe više ne postoji. I ako bi nas naše emocije, koje tako jadno žmirkaju, ipak podsetile na velike reči Revolucije: sloboda, jednakost, bratstvo — ne bismo imali kome da ih kažemo. U svom letnjikovcu svako je sloboden. Ko napravi troje dece, dobija jedan stan. Vicevima nedeljnog večernjeg kabareaza smeje se deset miliona ljudi, istovremeno. Stojimo napušteni, bez tla pod nogama. Međutim, ako postoji idealno stanje za rađanje umetnosti, ili misli, onda je to ovo stanje. Ni oduševljenje ni očaj ne skreću pažnju s nas samih. Istorija i društvo nas ne oslobođaju, ali nas već i ne vezuju za sebe. Dozvoljavaju da radimo svoj posao, premda ih ne zanima čime se bavimo. Stojimo, upućeni na sebe same. Na mrtoj tački. Jer kao da su sve mogućnosti zatvorene. Jer kao da na sva naša pitanja već postoje odgovori, i kao da svaku našu izjavu spremno očekuje jedno pitanje. Jedino smo sigurni da ništa nije sigurno. Ove godine nemaju svoje heroje, svoje mučenike. Ali mrte, svake desete godine, sama zemlja izbacuje iz grobova. Ako se pak pospeši benzinom i zapali na oltaru jedne, po tvom uverenju, pravedne stvari — uverenje, pravda, oltar: zar je moguće izgovoriti ove reči bez prizvuka skepsis? — novinske agencije će u roku od nekoliko minuta objasniti svetu uzroke tvog postupka: patio si od neuroze pritisaka. A kakvog li divnog sna — plamtećom ljudskom žrtvom moliti do bogova milost za ljudi. Koliki ekstremno ljudski san — mučeništvom premostiti nestajanje. Ali premnogo ljudi je već spališi sebe. I to je već predmet šale. Ja sam usamljen. Nemam, dakle, druga posla, no gazeći do kolena u otpacima davnoprostih idealima i slika sveta, tragati za nekakvim celovitim znakom. Celoviti znak? I ovaj izraz je previše sentimental i romantičan da bi se mogao prirodno izgovoriti. Ali neka bude! Jednostavnije rečeno: ja sam crv u procepu. Zadovoljan sam procepm koji me steže. Svet pronalazim u sebi, kada već ne mogu da nađem sebe u svetu. I ovo po redenje s crvom, da li je dovoljno skromno? Kvazi-skromno. Jer i ono budi u sebi onu oholu nadu da bi se procep mogao unekoliko proširiti, da bi se celoviti znak mogao pronaći da bi se prva reč mogla izgovoriti, da bismo možda još mogli naći nešto korisno među ruševinama, to pod naše noge, držanje.

Tišina mase ljudi: najčutljivija, najdublja, preteća i dirljiva.

Ljubav: zajedništvo rođeno iz pojedinačnih muka.

Tiha noć. Obgrliši njena ramena, hodamo. Između naših glava razmak širine jedne ljudske glave. U ovoj uskoj blizini, od jednom se oglašava ljudsko disanje. Pogledam je. Ona se osvrće. »Šta je bilo?« »Žar nisi ti...?« »Kao da sam čula nekog između nas.« »Između nas, ali iza naših glava.« »Jedan kratak izdisaj, nečiji.« »Kao kad nekog napušta duša.«

Razlikovati crno od crnog.

Prenem se iz sna, napolju besni oluja. Iza tanke žičane mreže na prozoru, promiće jedna bela senka. Otvaram vrata, ali ih neki spoljni pritisak ponovo zatupi. Munje, pod prozorom, udaraju u vodu, koja šišti i stvara oblak pare. Nestaje struja. Grmljavinu, u mraku, prekida nova munja, i na trenutak kao da se sve ukoči, premre. Zatim ponovo mrak, i tresak. Voleo bih glasno da priznam kako se mirno prepustam smrti. Ujutro se probudim.

Soba: u večernjem sumraku: večno svitanje.

Misljam da je ona formulacija, po kojoj sam ja »pitomi, pedantni ludak«, kao određenje mojih težnji, pa i samog mog bića, veoma tačna. Pa čak ako si je zapravo izrekao s namerom da me uvredиш. Ne, ludost mene zaista ne zanima. Skoro da me ostavlja hladnim. Mene isključivo zanima jedno, još moguće, ali između granica krajnosti razapetog jedinstva zla i dobra, satanskog i andeoskog, pitomog i divljeg; ono uskovitano jedinstvo koje se ni u šta ne može preokrenuti, ni u dobro, niti u zlo, ni u raj, niti u pakao, i koje nije ni sjajno, niti mračno. Ludost je jednostrana angažovanost i opredeljenost, i, u određenom smislu, stanje milosti. Ali, isto tako ne bih voleo ni da budem normalan, jer mi se čini da bi to bilo isuviše nemilosrdno. U ludosti ima nečega romantičnog, ili upravo obrnuto, u romantici uvek postoji jedna dobra doza prihvaćene i odlučne ludosti, dok nemilosrdnost naturalista proizlazi upravo iz težnje svakog njihovog gesta da bude nemoguće trezven i normalan, da izbegne sve one slučajne detalje koji se ne bi mogli strpati u opštu zakonitost, nema, dakle, igre, nema humora, ali tu i ne kuca bilo sADBINE, nego samo prst ovrhovoditelja. Meni je strana i jedna i druga mogućnost, oba rešenja. Sizofreničar koji deset godina čuči u jednom uglu i ne izusti nijednu reč, mene više ne uzbuduje mnogo. Ali me uzbuduje poslednja reč koju je izgovorio. Po pravu poslednje reči, na rubu provalije, poslednja reč pred poslednjim korakom! Ona, između još ne i već ne, između još da i već da, između još da i već ne, između još ne i već da. Ono između. To me zanima. Mene radništvo, seljaštvo, inteligencija ne zanimaju, ali me zanima pegavi, klempavi, zelenooki, trbušasti, brkati, koji je inače rednik, intelektualac ili seljak, žensko ili muško, ovo ili ono — kada, dakle, kažeš: »Čovek današnjice«, i: »za njih treba pisati«, ja na to mogu samo da se nasmijem, jer takav ne postoji, pa se ni pisanati ne može za njih. Postoje samo ja, ti, on, ona, ono, mi, vi, oni, one, ona. Svako za sebe. To je tvoj izraz, to je »čovek današnjice«, sabira čoveka s vremenom. Krušku s jabukom. A to što ti želiš »ludo« da pišeš, da bi skremuo pažnju »čoveka današnjice«, kao odluku mogu veoma da poštujem, njene rezultate radoznala da iščekujem, ali, moram priznati, ne verujem da tu svoju namenu možeš i da ostvariš. Ti bi voleo da književnost bude slika, »mahnuti ples derviša u svakom pojedinom trenutku bitisanja«, odnosno, »sama stvarnost« — ja, međutim, kažem da slika može biti loša, ili dobra, ali upoređivati sliku s onim što se želeso naslikati, bilo bi šašavo. Književnost može da se prihvati zadatka da opiše znoj, ali nije u stanju da prenese kapljice znoja na papir. Ako se književnost znoji, može navesti i svog čitaoca da se oznoji, ali čitalac može osetiti znoj samo u mirisu sopstvenog znoja.

To je neminovno: prestrojavanje dimenzija rada druge dimenzije, sistem novih dimenzija. Ludost egzistiranja mogu uvek da prokrijumčarim u ritam svojih rečenica, ali sistem koji se uspostavlja od tih ritmova već ne može biti identifikovan s onim što bismo mogli označiti kao sistem egzistencije.

Posmatram munje. Ali ne mogu da ih gledam. Prejake su. Moram da zažmurim. Posmatram njihov odbljesak na zidu sobe. Samo tako mogu da ih gledam.

Napunio je trideset i tri godine. U kosi već ima nekoliko sedih vlasa. Napisao je četiri njige. I dobre i loše, ali svoje, budući da je pesnik. Otac troje dece. Pozovu ga na policiju. Islednik mu se unosi u lice. »Nemojte se više vrpoltiti, nemojte se vrpoltiti toliko! Jasno?«

Vraćam P-u njegovu pisaču mašinu, ali ga ne zatičem kod kuće. J. otvara vrata. Ona učini nekakav neodređeni pokret, pa se poljubimo. U odlasku, pode i ona da me isprati, a da bi vreme provedeno zajedno bilo kolikotoliko srazmerno, sada ja preuzimam inicijativu. Poljubismo se. Prošlo je, međutim, svega nekoliko minuta između ova dva poljupca, i zbog toga ovaj drugi zaista ne može da znači oprštanje. Oklevajući, osmatra prostor oko sebe, kao da traži naše zadnjice godine. »Velika je ovde prljavštinija!« Ja se iznenadim, jer posvuda vlada mučni red i čistoća. Posmatram tavanicu, zidove. »Da, zidovi! Trebalu bi opet okreći zidove!«

Gledam na groblju, hoće li stati i moje ime na nagrobnim spomenicima mojih roditelja. Mislim da je to jedino mesto gde bih se osćeao kao kod kuće.

»Uzela sam pola putera je li da se ne ljutite Katika ne jede slaninu grašak je u sobi skuvan uzmite koliko vam treba ostatak ču-

zumevaš pod klasicizmom?« Nemam pojma, šta podrazumevam, ali govorim. Neku vrstu staloženog pogleda na svet, životnu filozofiju koja je nužno dospela na stabilnu tačku, osećanje protivurečnosti koje se ponalo kruto uravnotežuju, mrtvu tačku s koje pogled nema smelosti da se pomakne u bilo kojem pravcu. Opšta mesta. Ali i njih treba da deformatiš po potrebama skulpture. Nervoza je, ali sada progovara dostojanstvenim tonom. »Zar iz Laokon i sinova takođe zrači spokojsvo?« Dinamizam forme ne isključuje staloženost pogleda na svet. Šta više, on ga dopunjuje. I molim da ne brkamo stvari! Situacija je beznadežna. Ne razumevam se, ja ne razumem ni samoga sebe. Pijemo. »Inače, meni su Laokon i sinovi novi odvratni — kaže pomirljivo. »Rđava skulptura. Uostalom, radiju su je njih trojica. A ono što trojica rade, ne može da bude dobro!« Na to već nisam obavezан da odgovorim: izgleda kao tragična izjava.

K. sedi u travi. Prošlo je već deset godina! Ovde smo proveli dečačke dane. Jednom smo skočili u reku i plivali, petnaestog marta, jer su obalom naišle neke devojke. Sada slušamo raspravu, na istom mestu. Revolucija? Reforme? Kompromisi? Osećam, kao da smo bliski. Premda mu ni lice ne vidim, sedi iza mojih leđa, sada se izvaljuje na bok, glavu podupire dlanovima. Imam jednu fotografiju: leži, isto ovako, na istom ovom mestu. A nemamo šta da kažemo jedan drugom. Okrenem se. »U poslednjem vremenu mislim na tebe.« »Zašto?« »Ne znam.« Ustala, tegli se, spušta svoju ruku na moje rame. Mislim, nešto više od toga bilo bi mnogo, a nešto manje, malo. Zatim gubimo jedan drugog, bez oprštanja. To je svakako dobro, ali posle deset godina, bio bi neophodan još jedan dodir, da bi sve bilo potpuno.

Mrtvac najduže traje.

V. izlazi na ulicu, unala da se sudarimo. »Otkud ti?« »Ja? Zašto?« »Čuli smo da si se ubio! Nema ni dva meseca! Jedno čitavo popodne smo telefonirali na sve strane, na kraju je neko potvrdio da je istina.« Ima već sigurno deset godina kako me je K. jednom nazvao i zamolio da siđem, da se malo proštam, sneg tako lepo pada. Pošli smo Kružnim bulevarom. Ispred hotela Royal mučio se neki čovek s kolima koja su se zaglavila u gomilu snega. »Da vam pomognemo?« »Ako biste bili tako ljubazni!« I onako, kako guramo ona kola, okrenem malo glavu: pa to je Kočić!, moj razredni starešina! Ali ovako iznenada, ne umem da ga oslovim. Na njegovom licu iznenadenje i šok. »Zar ti? Ti si?« »Ja. Zašto?« Pa čuo sam da si izvršio samoubistvo!« Ni tada nisam znao šta, no da se samo smejem »Pa nisam ja bio taj, nego moj otac!« I sada prepričavam ova dva dogadjaja. B. se smeje. »Zaista se proširila glupa vest o tebi, da si se ubio, zimus, kada si ležao u bolnici.« »A ti? Ti više ne želiš da skočiš kroz prozor?« »Ja? Pa ja nisam želeo da skočim! Morao sam!« Na prozorima njihove sobe debela žičana mreža. »Ali sada više ne moram. I to je prošlo.« Žmirka, kezi se, smeje se. »Sada sam ga prevratio! Prešao sam ga! Sad imam jednog drugog! Sada njega obradujem!«

»Nalazimo se na vrhu stuba. Penjala bih se i dalje, ali nema dalje.« Sedimo na desetom spratu, na terasi. »A odavde bi bilo veoma jednostavno skočiti dole.« Prebiram malo rečima po njenoj duši, umirujem je. Iako bih joj zapravo najradije rekao da skoči.

Zar nam se ne čini da je Kafka baš u monarhističkom Pragu morao da se probudi preobražen u kukca? Ili bi taj san, u kojem je on kukac, bio moguć i u Rimu, Parizu, ili u carskom Berlinu? A u Varšavi? Budimpešti? Hašek nije mogao završiti roman o Josefu Švejkovi, jer je 1923. godine umro. Kafka je umro 1924. godine, i on je ostavio za sobom priповest o Josefiju K. u fragmentima, nezavršenu. Zar ne treba videti neki simbol u ovoj tragičnoj identičnosti, u tome da su baš ova dva remek-dela moralna da ostanu nezavršena? I baš tamo,



ja uveče pojesti s testom ako stigne svinje zatvorite ga ako do tada ne bih stigla kući ključ je okačen na vrata od komore.«

Sretnemo se na ulici, idemo po mleko. Kaže da je završio svoju skulpturu, pa da proslavimo. Njegova žena sipa vino u čašu, skulptura je stravična. Tišina se već odužila, prekomerno. Pijemo. »Ima u njoj nečeg klasicističko-naturalističkog.« To je glupost, ali dobro zvuči. On se uvredi. Upišemo se u raspravu, ja objašnjavam. Provocira me, vredna, besna. Ja mu odvraćam sve bezzadnje gluposti. Ali ne osećam grigu saveseti, od mojih gluposti skulptura ne može biti ni bolja ni gora. »A šta ti uostalom podra-

i baš onda? Verovatno su samo igrom slučaja podudarna krštena imena Svejk i gospodina K.: Josef. Ali zar ne bi trebalo da potražimo neke dublje, bitnije veze između njih dvojice? Kafka je napisao poslednje poglavlje pripovesti o Josefu K., poglavlje koje isključuje svaku dilemu, propast Josefa K. je time izvesna. Svejk je, međutim, ostao u životu, jer je Hašek umro. Ali šta bi mu se moglo desiti? Da li je još živ? Možemo li se osloniti na široko rasprostranjeno verovanje po kojem je Svejk besmrtn? Možemo li se nadati da će Svejk iznenada da se pojavi, da će bilo kad sestri za našto? Ili je već i njegova sudbina zapečeća? Zar su i njega, u onom dočinom kamenolomu, na mesečini, izvan grada? Zar su i njegov grkljan stegle ruke jednog gospodina, dok je drugi duboko zario nož u njegovo srce, okrenuvši ga dva puta u njemu? Zar je i on, isto tako uzalud, izmislio za sebe magiju reći, kao njegov bruder pravničke čarolije? Jedina sigurna tačka naše istrage jeste povratak u Kalihu, nakon izgubljenih ratova. I neprestano, ponovno vraćanje u Kalihu. Ali hoćemo li ga naći tamo? Hoćemo li čuti neku vest o njemu? I ako ga nademo, da li će njegov povratak biti isti kao što je bio njegov odlazak: Svejk, s ručnim kolicima ispred sebe? Zar je njegova šašavost mogla da ostane tako čista? I da li još govori? I kako? Jer toga se još svi sećamo da on uzalud, nepotrebno, nije govorio. Svejk nije brbljavac. Svejk govoriti samo kada treba. I ako se to mora kazati. I vešt je govornik, njegove rečenice su u stanju da se uvek izmigolje iz klješta sudija i javnih tužilaca. S druge strane, svaka ta rečenica, u isto vreme, predstavlja strašnu optužbu. Čitavo njegovo biće jeste jedna optužba. Ali da se razumemo. Svejk nije šarat, on nije prorok i nije mučenik, a nije ni meštar istine. Ludost je za njega duševna reakcija i prirodna funkcija. Upotrebljava je u samoodbrani, ali ako je potreбno, ona mu služi i za napad i za pobunu. I ume pomoći nije da odbrani i druge. Ovo duhovno kretanje razapinje Svejka između sveta normalnih i sveta umobolnih. Znači li to da bismo trebali zaključiti da je isto tako uzaludno tragati za njim u normalnim duševnim bolnicama kao i u zvaničnim aktima državnog izvršitelja smrtnih presuda? Ali od tada prošlo je mnogo vremena, nastupilo je toliko promena i u toj oblasti! U Hašekovom romanu nema opisa pejzaža. Ipak, on nam poklanja jednu nezaboravnu sliku: leševi, strvine konja, gomile izmeta, olupine na jednom napuštenom bojištu. I onaj ko ima sluha, može da čuje kako se Hašekov ton penje za jednu čitavu oktavu više. I ova slika bi trebala da bude osećenja ironijom, ali je ona zapravo sumorna i stravična. Iako to još i nije ono pravo. To je tek put ka onom pravom. Svejk još nije ni stigao da dopre u pravi rat, Hašek ga tek priprema, kao da namerno odugovlači s vremenom, kao da se plaši da je Svejk uzaludno ludovao, jer ipak mora da se suoči s apokaliptom. Ali neće biti ni to dovoljno! Nego ono kasnije! I ono što će tek da usledi! «Ali na K-ov grkljan položiće se ruke jednog od gospode, a onaj drugi zari mu nož duboko u srce i dva puta ga okreće. Očima koje su se gasile, K. vide još kako gospoda tik pred njegovim licem, priljubivši obraz uz obraz, posmatraju izvršenje presude, njegove poslednje trzaje. — Kao pseto! — reče K. i učini mi mu se da će ga stid nadživeti.» Tragamo za poslednjom Svejkovom rečenicom. Bilo bi veoma važno da je nađemo. Onda bi njih dvojica, dva Josefa, predstavljali naš mit.

Sanjam da sam paš, vidim sebe kao psa, ali istovremeno i osećam ono što vidim: noge su mi tesno vezane za trup, kopocima, gusto, kao da sam previjen zavojima, i ležim na leđima, što je za jednog psa neobičan i neprijatan položaj, trzam se, koprcam, težim da se oslobođim svojih vezova — ne ide.

(odlomak)

svadba

đerđ špiro

bełakalmari

Bela Kalmar, sav crven u licu, obratio se oko podne Dlakavom Kovaču rekavši tihu:

— Oženio sam se.

— Pa to je izvrsno, stari — lupio ga je Dlakavi Kovač posred leđa — to treba obavezeno proslaviti.

Dlakavi Kovač je javio Perlakiju i Eržiki, sekretarici pogona, da će se uveče slaviti ženidba Bele Kalmara. U podstanarskoj sobici Bele Kalmaru našli su se uveče svi četvorovi: Bela Kalmar, Dlakavi Kovač, Perlaki i Eržika, sekretarica pogona. Sedeli su, pili vino, osećali su se izvanredno dobro.

— Ipak je to velika stvar, stari moj — rekao je Dlakavi Kovač lupivši opet Belu Kalmar u leđa.

— To se jednom dešava u životu — klimnuo je Perlaki i dobro povukao iz demizone.

Eržika je počela da se kikoće posle četvrte čaše.

Potom se Dlakavi Kovač pomokrio na fikus, neka raste visoko. Perlaki se izvalio na divan i zahrkao, Eržika se kikotala, Bela Kalmar je sedeo sav sretan za stolom i punio čaše. Negde pred zoru izašao je s Dlakavim Kovačom na terasu, malo se proteglio, razmrdao zglobove i udahnuo puna pluća čistog vazduha.

— Bože moj, kako li je život lep!

Vanity fair

Kada je Belu Kalmar napustila i poslednja vlas kose, Bela Kalmar je postao čelav. Glava mu se presijavala, ljudi su se ogledali u njoj i smejali se sami sebi. Bela Kalmar nije bio ljubitelj čelavosti. Nije slutio da se ljudi ne smeju njemu, nego sebi. U svom očajanju odlučio je da poprimi strašnost.

1715.

ferenc temeši

1. da 2. bismo 3. znali 4. na 5. čemu 6. smo 7. treba 8. najpre 9. sve 10. označiti 11. brojevima 12. jer 13. jednom 14. čemo 15. o 16. svemu

17. MORATI 18. 1. 19. POLOŽIMO 20.
RACUNE

21. recimo 22. 15. 23. našem 24. najboljem
25. drugu 26. i 27. idolu 28. iz 29. mladosti
30. koji 31. je 32. u 33. ono 34. vreme (35.
budući 36. stariji 37. od 38. nas 39. dve 40.
tačnije 41. rečeno 42. dvadeset 43. godina)
44. imao 45. spremne 46. odgovore 47. 4. 48.
sva 49. životna 50. pitanja 51. ili 52. 31. 53.
barem 54. umeo 55. ubedljivo 56. 1. 57. slegne
58. ramenima 59. PZ 60. 31. 61. sa 62. svojih
63. osamnaest 64. 43. 65. puno 66.
toga 67. preturio 68. preko 69. glave 70. 51.
71. 31. 72. samo 73. znao 74. 1. 75. priča 76.
što 77. 4. 78. 78. kraju 79. krajeva 80. izlazi
81. 4. 82. isto 83. pripovedao 84. 31. 85. 15. 86.
svojim 87. iskušenjima 88. tokom 89. svog
90. beskrajnog 91. školovanja 92. po 93. bez
brojnim 94. školama 95. kazivao 96. 31. 97.
međutim 98. 26. 99. 15. 100. ŽIVOTU 101. 30.
102. se 103. iznenada 104. pojavio 105. 32.
106. vidu 107. čupanja 108. trave 109. 32.
110. dvorištu 111. Termoelektrane Boršod
(112. gde 113. 102. 114. zaposlio 115. kao 116.

vičan izgled. Jedne olujne noći povadio je sve zube i presadio ih je na teme. A zubi pustišće korenje na njegovom temenu. Kada je Bela Kalmar stao pred ogledalo i nabrazao obrve, škljucnuše mu zubi na temenu.

Doručak je pojeo s nešto poteškoća. Najpre je razmekšao pogaćicu pljuvačkom u ustima, zatim, ziju je na čeli sastrugao na sitne komadiće, tako ih je vraćao u usta i ko-

NALO GBROJ 898 GIRIC — 39

načno gutao. Kada je prao zube, pasta mu se slivala sa glave u oči, Bela Kalmar je žmirkao, pasta je nagrizala njegove oči, ali šta je — tu je, ko hoće da bude lep, mora malo i da trpi.

Bela Kalmar se nadoao da će njegov stravični izgled izazvati senzaciju čim kroči na ulicu, ali prolaznici ga nisu nimalo zarezivali, budući da su već preživeli prvu polovinu dvadesetog stoljeća. U kancelariji ga je samo Dlakavi Kovač dočekao s velikim ovacijama.

— Nabili vam rogove, kolega Kalmar, nabil?

— Jes' nabili — odgovorio je Bela Kalmar sav sretan, jer ako su njemu nabili rogove, to je dokaz da se i u njegovom životu nešto dešava.

Za ručkom je bez dvoumljenja prosuo sebi supu na glavu.

— Porastite visoko — pozele mu direktor, dobromarno. Bela Kalmar se osećao počasnim.

Posle ručka se oprao, jer su i supa i španać procurili pod košulju. Predveče, kada se polako vraćao s posla, primetio je više ljudi sa Zubima na glavi. U udubljenju jedne kapije ljubili su se dvoje mladih: trljali su se Zubima koji su štrčali iz temena.

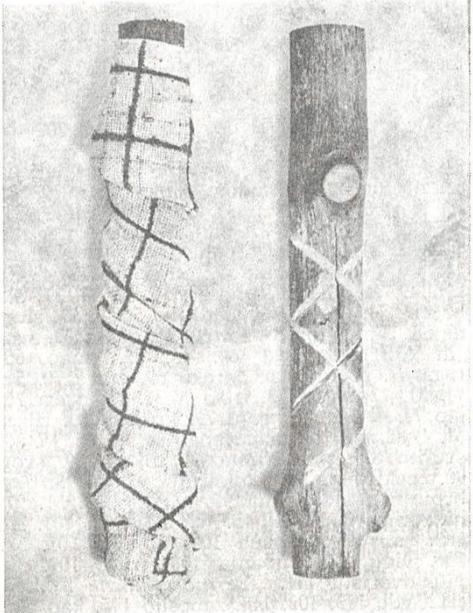
Nakon nekoliko dana u modu je ušla Zubna perika.

Kasnije, kada je nastupila nestasica boksera, zube su presadivali i na pesnicu.

Nakon nekoliko godina, kada je nošenje zuba na glavi postalo svakodnevna pojava, neki pesnici su shvatili da se u suštini ništa nije promenilo. Tada je i napisao Bezimeni Budimpi svoju poeziju, koja je pod naslovom *Tvrde vlasti* ušla u istoriju književnosti kao početak nove mađarske lirike.

pomoći 117. radnik) 118. kada 119. 31. 120. privi 121. put 122. kidnup 123. 37. 124. kuće 125. zatim 126. 32. 127. Parizu 128. 112. 129. 31. 130. nakon 131. višesmeđnog 132. lutanja 133. izdržao 134. kaznu 135. 37. 136. sedam 137. dana 138. zatvora 139. zbog 140. ilegalnog 141. prelaska 142. granice 143. vratilo 144. 102. 145. kući 146. 61. 147. pločom 148. Adama 149. 32. 150. »zavežljaju« 151. ostatak 152. letnijeg 153. raspusta 154. proveo 155. 31. 156. 32. 157. selu 158. 92. 159. imenu 160. Kasapcer 161. iako 162. tada 163. sociografija 164. još 165. nije 166. bila 167. 32. 168. modi 169. 92. 170. seljačkim 171. svadbama 172. misu 173. 102. 174. muvali 175. razni 176. bledunjavci 177. tipovi 178. 61. 179. cvikerima 180. 26. 181. uključenim 182. portabl 183. 183. magnetofonima 184. nehajino 185. okačenim 186. 15. 187. rame 188. 59. 189. 31. 190. razotkrio 191. nekakvu 192. svinjariju 193. 15. 194. predsedniku 195. lokalnog 196. narodnog 197. odbora 198. vlasti 199. su 200. odmah 201. pokazali 202. pojačano 203. interesovanje 204. prema 205. njegovim 206. paripima 207. vala 208. pričao 209. 31. 210. 208. 211. bez 212. prestanka 213. dok 214. 2. 215. čekali 216. mačke 217. 28. 218. noćne 219. smene 220. 4. 221. tramvajske 222. stanici 223. bejasmo 224. dakle 225. dobrí 226. dru-

govit 227. rado 228. 199. 229. 38. 230. primali 231. 32. 232. društvo 233. 26. 234. frajeri 235. 28. 236—237. četvrtog-de (238. poslednje 239. čisto 240. muško 241. odeljenje 242. 32. 243. gimnaziji) 244. možda 245. zato 246. 76. 247. 199. 248. 32. 249. nama 250. videli 251. svoje 252. naslednike (253. zanimljivo: 254. većina 255. 38. 256. smatra 257. 86. 258. naslednicima 259. mada 260. 32. 261. našim 262. dušama 263. čuce 264. proračunati 265. predhodnici) 266. pola 267. razreda 268. prebivalo 269. 31. 270. 28. 271. 137. 272. 32. 273. dan 274. kod 275. PZ-a 276. njegova 277. mati 278. 166. 279. 31. 280. rekviziterka 281. 32. 282. pozorištu 283. a 284. otac 285. scenski 286. majstor 287. 32. 288. 13. 289. drugom 290. gradu 291. pa 292. 6. 293. slobodno 294. raspolažali 295. malenim 296. suterenskim 297. stanom 298. pretpričanim 299. krparama 300. draperijama 301. divanima 302. 30. 303. 199. 304. vonjali 305. 4. 306. buđ 307. mogli 308. 6. 309. do 310. 32. 311. kasnu 312. noć 313. raspravljati 314. 15. 315. najrazličitijim 316. stvarima 317. 4. 318. koga 319. 31. 320. pa 321. red 322. ljuštio 323. bi 324. gundajući 325. krompir 326. 32. 327. kuhinji 328. 51. 329. mazao 330. mast 331. 4. 332. kriške 333. hleba 334. neki 335. 199. 336. izradivali 337. domaće 338. zadatke 339. 1. 340. 323. 341. ostali 342. imali 343. 28. 344. čega 345. prepisivati 346. sutradan 347. 31. 348. 4. 349. odmorima 350. između 351. časova 352. 59. 353. vodio 354. glavnu 355. reč 356. čak 357. 31. 358. 26. 359. našeg 360. voljenog 361. profesora 362. istorije (363. inače 364. razrednog 365. starešinu 366. 26. 367. počasnog 368. učenika 369. 236—237. 370. nekadašnjeg 371. ciganskog 372. primaša 373. egzistencijalistu) 374. degradirao 375. 4. 376. nivo 377. kontraša 378. 26. 379. to 380. pomoću 381. preferirano 382. improvizovanih 383. teorija 384. pokupljenih 385. upravo 386. 37. 387. starog 388. profe 389. visoko 390. podigavši 391. zastave 392. 62. 393. obrva 394. uperivši 395. izazovno 396. prćasti 397. nos 398. ka 399. nebesima 400. slušao 401. 31. 402. s 403. rašireniem 404. nozdryma 405. izlaganja 406. 62. 407. partnera 408. 61. 409. nadmnenim 410. osmehom (411. poput 412. tanke 413. pruge 414. krvi) 415. 32. 416. uglovima 417. usana 418. te 419. čuvi 420. njihove 421. argumente 422. udario 423. 323. 424. povremeno 425. 32. 426. vriskavi 427. smeh 428. 76. 429. tiće 430. ženskarenja 431. pokazao 432. 102. 433. 26. 434. 32. 435. ovoj 436. delatnosti 437. nažalost 438. nenadmašnim 439. 118. 440. 323. 441. pustio 442. ploču 443. 148. (444. »Mais laisse mes mains sur tes hanches...«) 445. mlade 446. radnice 447. 28. 448. okolnih 449. fabrika (450. 59. 451. 31. 452. bio 453. ubeden 454. 1. 455. 199. 456. one 457. zdravije 458. 37. 459. gimnazijski 460. 51. 461. studentkinja) 462. 72. 463. 199. 464. zakikotale 465. zabacile 466. kose 467. 4. 468. leđa 469. 283. 470. 28. 471. zaklona 472. napola 473. spuštenih 474. trepaciva 475. posmatrale 476. 199. 477. 72. 478. njega 479. ne 480. sluteći 481. 1. 482. će 483. 102. 484. 309. 485. jutra 486. jedna 487. 37. 488. njih 489. pretvoriti 490. 32. 491. običan 492. broj 493. među 494. tvrdim 495. koricama 496. jedne 497. sveske (498. otrilike 499. ovako; 500. »51. Malecka iz Šibicare 52. Anica Kudeljarka 53. Sisata Maras 501. itd.) 502. 59. 503. 31. 504. već 505. 162. 506. premašio 507. pedesetu 508. »Moje ljubavi su brojčano nadmoćnije u odnosu na mene!« 509. ponavljao 510. 31. 511. ako 512. 323. 513. 102. 514. 32. 515. toku 516. šahovskih 517. partija 518. poveo 519. razgovor 520. 15. 521. ženskama (522. dotad 523. mi 524. 164. 525. nismo 526. ni 527. pomirisali 528. ženske 529. stvari 530. 511. 531. 102. 532. 479. 533. varamo) 534. 283. 535. 102. 536. 533. 537. 102. 538. 32. 539. šahu 540. 6. 541. uvek 542. pobedivali 543. premda 544. 31. 545. 59. 546. nadugačko 547. razmišljao 548. 15. 549. svakom 550. potezu 551. 356. 552. 31. 553. beležio 554. partie 555. 4. 556. primer: 557. d4 558. d5 559. c4 560. e3 561. sujeverno 562. 31. 563. verovao 564. 32. 565. manevar 566. 61. 567. damom 568. 452. 569. 452. 569. 31. 570. dabome 571. nedostižan 572. 26. 573. 115. 574. zvezda 575. školskih 576. skandala 577. 13.



džemper 799. 496. 800. »SUPER RIFLE« 801. farmerice 802. 26. 803. plitke 804. hladne 805. oči 608. baš 807. 31. 808. izgubio 809. godinu 810. ilegalisao 811. 31. 812. 32. 813. domu 814. on 815. sam 816. govorio 817. 31. 818. 1. 819. živi 820. 37. 821. statiranja 822. 26. 823. 213. 824. 31. 825. 275. 826. 13. 827. prilikom 828. majka 829. kupala 830. (!) 831. 356. 832. 31. 833. 26. 834. 61. 835. 249. 836. porazgova- rao 837. izjavivši 838. 1. 839. nema 840. oca 841. 526. 842. mater 843. 283. 844. poređ 845. 66. 846. 31. 847. 164. 848. 26. 849. dramski 850. pisac 851. ali 852. sada 853. nam 854. 479. 855. može 656. pokazati 857. ništa (858. 92. 859. 261. 860. PRORACUNIMA 861. SAD 862. 102. 863. NALAZIMO 864. 4. 865. POLO- VINI 866. SKUPA 867. 857. 868. 479. 869. SMEMO 870. PREPUSTITI 871. SLUČAJU 872. 32. 873. PRIVIDNOM 874. SVETU 875. GOVORE 876. BROJEVI 877. MORAMO 878. VEROVATI 879. 1. 880. 31. 881. 283. 882. JED- ŽNAKO 883. 61. 884. 283-kom) 885. 12. 886. 31. 887. 385. 888. zahvaćen 889. nekom 890. vrs- tom 891. stvaralačke 892. krize 893. upitao 894. 38. 895. 31. značajno 897. 102. 898. smeš- kajući 899. jesmo 900. li 901. čitali 902. knji- govi 903. »Onaj koji je voleo ostrvu« 904. nadalje 905. 899. 906. 900. 907. ikad 908. poku- šali 909. 1. 910. 102. 911. ubijemo 912. 698. 913. 72. 914. 4. 915. taj 916. način 917. 31. 918. moguće 919. dosegnuti 920. totalnu 921. ljudsku 922. slobodu 923. 4. 924. 78. 925. 38. 926. 31. 927. zamolio 928. 1. 929. 692. 930. pozajmimo 931. jednu 932. deseticu 933. 130. 934. pojave 935. *Sirotag-dramskog-pisca-u- stvaralačkoj-krizi* 936. 275. 937. 6. 938. vide- li 939. 9. 940. rede 941. verovatno 942. 31. 943. prestao 944. 26. 945. 61. 946. numerisanjem 947. mačaka 948. 291. 949. 6. 950. 102. 951. valjano 952. iznenadili 953. 118. 954. 31. 955. 496. 956. večeri 957. navratio 958. 32. 959. klub 960. 61. 961. 13. 962. bombastičnom 963. plavušom 964. uz 965. 379. 966. studentkinjom 967. 525. 968. 744. 969. 125. 970. 250. tokom 972. čitave 973. zime 974. pročulo 975. 102. 976. 72. 977. tolike 978. posredstvom 979. nje- govih 980. kolega 981. 61. 982. godine 983. 1. 984. 31. 985. 9. 986. ispite 987. položio 988. 61. 989. odličnim 990. 26. 991. 1. 992. 31. 993. 44. 994. Izbavljno 995. razočarenje 996. pose- tili 997. 6. 998. 744. 999. jednog 1000. proleć- nog 1001. 137. 1002. 165. 1003. smatrao 1004. potrebnim 1005. 356. 1006. 1007. 1. 1008. odglumi 1009. 931. 1010. minimalnu 1011. clo- zu 1012. radosti 1013. primio 1014. 38. 1015. 31. 1016. 115. 1017. 1. 1018. 6. 1019. 102. 1020. juče 1021. 250. 1022. poslednji 1023. 121. 1024. 26. 1025. 1. 1026. 38. 1027. 31. 1028. 815. 1029. đavo 1030. ponovo 1031. doveo 1032. pore- dasmo 1033. šahovske 1034. figure 1035. 200. 1036. 31. 1037. isturio 1038. 237. 1039. pešaka 1040. 525. (1041. 92. 1042. običaju) 1043. 857. 1044. pitali 1045. pomicali 1046. 6. 1047. 1034. 1048. čutke 1049. 9. 1050. 309. 1051. večeri 1052. tek 1053. 31. 1054. 162. 1055. progovorio 1056. cedeći 1057. 28. 1058. sebe 1059. svaki 1060. slogan 1061. zanimala 1062. 744. 1063. 31. 1064. ona 1065. plavuša 1066. visokoškolarka 1067. 525. 1068. 900. 1069. 31. 1070. slučajno 1071. 250. 1072. skitajući 1073. 92. 1074. gradu 1075. 479. 1076. treba 1077. krivo 1078. 1. 1079. shvatimo 1080. 165. 1081. 814. 1082. lju- bomoran 1083. njihova 1084. 31. 1085. veza 1086. ionako 1087. »platonika« 1088. 379. 1089. 31. 1090. 9. 1091. 385. 1092. 31. 1093. priveo 1094. 78. 1095. izradu 1096. 89. 1097. dvogo- dišnjeg 1098. plana 1099. 977. 1100. 692. 1101. 698. 1102. 1076. 1103. vremena 1104. 1. 1105. savlađi 1106. osnove 1107. filozofije 1108. 844. 1109. redovnih 1110. studija 1111. 61. 1112. nekim 1113. nestvarnim 1114. sjajem 1115. 32. 1116. očima 1117. pokazao 1118. 853. 1119. 31. 1120. DNEVNI 1121. RASPORED 1122. 15. 1123. kojem 1124. 31. 1125. dovoljno 1126. reci 1127. 1. 1128. 844. 1129. doručka 1130. 26. 1131. večere 1132. 32. 1133. zagradi 1134. piše 1135. (VESTI) 1136. 37. 1137. 66. 1138. 31. 1139. stravičniji 1140. 72. 1141. ogroman 1142. kalendar 1143. kojeg 1144. 31. 1145. ta- kode 1146. 815. 1147. izradio 1148. 26. 1149. 30. 1150. 31. 1151. visio 1152. nad 1153. 205. 1154. krevetom 1155. 115. 1156. 1. 1157. 31. 1158. nekome 1159. dužan 1160. 1. 1161. polaže

1162. račune 1163. 15. 1164. 86. 1165. danima 1166. onda 1167. 31. 1168. učutao 1169. sagnuo 1170. glavu 1171. posle 1172. duge 1173. tišine 1174. podigao 1175. 31. 1176. pogled 1177. takav 1178. izraz 1179. bola 1180. 26. 1181. patnje 1182. može 1183. 102. 1184. videći 1185. 72. 1186. 32. 1187. ocima 1188. životinja 1189. upitao 1090. 38. 1191. 31. 1192. nekako 1193. 68. 1194. volje 1195. čime 1196. 102. 1197. trenutno 1198. bavimo 1199. 806. 1200. 6. 1201. 102. pripremali 1203. 1. 1204 napišešmo 1205. studiju 1206. 15. 1207. pozorištu 1208. apsurd 1209. ponovo 1210. 31. 1211. živnuo 1212. 851. 1213. sasvim 1214. kratko 1215. »Mogu li dobiti bibliografiju?« 1216. 654. 1217. 31. 1218. »Naime hteo bih da napišem jednu dramu.« 1219. »Pa naravno.« 1220. odgovorismo 1221. »Onda će prekosutra doći po nju, važi?« 1222. »Važi.« 1223. rekosmo 1224. nastojeći 1225. 1. 1226. hitno 1227. zaboravimo 1228. tu 1229. stvar: 1230. 164. 1231. iste 1232. večeri 1233. 342. 1234. 6. 1235. posla 1236. 61. 1237. 13. 1238. mačkom 1239. pomalo 1240. rošavog 1241. lica 1242. 851. 1243. 245. 1244. 61. 1245. izrazito 1246. oblim 1247. donjim 1248. postrojenjima 1249. 359. 1250. drugara 1251. više 1252. 525. 1253. sreli 1254. tek 1255. 130. 1256. 136. 1257. 137. 1258. ležao 1259. 31. 1260. 4. 1261. 13. 1262. mrkom 1263. kovčegu 1264. nabranih 1265. 393. 1266. dote 1267. 199. 1268. 504. 1269. svu 1270. detalji 1271. bili 1272. poznati 1273. našao 1274. 744. 1275. 31. 1276. 797. 1277. klinac 1278. 735. 1279. visi 1280. 4. 1281. 13. 1282. drvetu 1283. 4. 1284. plaži 1285. pre 1286. konačnog 1287. poravnjanja 1288. računa 1289. skratch 1290. 31. 1291. konopac 1292. smatrao 1293. 744. 1294. 31. 1295. čini 1296. 102. 1297. perdugačkim 1298. popušio 1299. 31. 1300. 164. 1301. 931. 1302. cigaretu 1303. 161. 1304. 31. 1305. dvogodišnjim 1306. planom 1307. bilo 1308. perđviđeno 1309. 1. 1310. 102. 1311. odvikne 1312. 37. 1313. pušenja 1314. 4. 1315. povratku 1316. 28. 1317. groblja 1318. nagadalo 1319. 102. 1320. većina 1321. 31. 1322. smatrao 1323. 1. 1324. 102. 1325. radi 1326. 15. 1327. ljubavnom 1328. razočarenju 1329. 539. 1330. 6. 1331. 61. 1332. bibliografijom 1333. 32. 1334. džepu 1335. posmatrali 1336. strastveni 1337. razgovor 1338. dvojice 1339. gluvonimih 1340. 32. 1341. tramvaju 1342. pokušali 1343. 6. 1344. zamisliti 1345. PZ-ovo 1346. lice 1347. 735. 1348. uzima 1349. 1291. (1350. nje- gov 1351. notes 1352. 31. 1353. pronađeni 1354. ispod 1355. drveta) 1356. »Da li ste sigurni da je ovaj najkvalitetniji?« 1357. 654. 1358. 31. 1359. zacelo 1360. 402. 1361. ironičnim 1362. 410. 1363. prodavca 1364. ukazao 1365. nam 1366. 102. 1367. 4. 1368. tren 1369. nje- gov 1370. opasno 1371. pitom 1372. 1176. 1373. 30. 1374. 6. 1375. poslednji 1376. 121. 1377. 250. 1378. 115. 1379. 1. 1380. 31. 1381. 24. 1382. 815. 1383. uvideo 1384. 1. 1385. 839. 1386. ni- kakvih 1387. izgleda 1388. 32. 1389. ovom 1390. brojčanom 1391. ratu 1392. 61. 1393. da- nima 1394. »forsirani gubitak« 1395. 735. 1396. 323. 1397. rekli 1398. šahisti 1399. »Ma- nijačka depresija« 1400. jecala 1401. 31. 1402. 276. 1403. 828. 1404. »To je rekao lekar koji ga je, u poslednje vreme lečio« 1405. šmrkala 1406. 31. 1407. »Ali zar se od toga mora umrijeti?« 1408. 523. 1409. 6. 1410. 6. 1410. čutali 1411. zagledali 1412. zadebljanja 1413. 4. 1414. stopalama 1415. PZ-ovog 1416. 840. 1417. 30. 1418. 31. 1419. hrkao 1420. 4. 1421. kauču 1422. pade 1423. 853. 1424. 4. 1425. um 1426. priča 1427. 15. 1428. trojici 1429. pastira 1430. 30. 1431. 199. 1432. stajali 1433. 643. 1434. oborom 1435. 59. 1436. 31. 1437. ispričao 1438. 1228. 1439. anegdotu 1440. 13. 1441. 4. 1442. času 1443. matematike 1444. 59. 1445. 31. 1446. 207. 1447. 452. 1448. 120. 1449. pastir 1450. 814. 1451. 31. 1452. brojao 1453. ovce 1454. 676. 1455. 199. 1456. protcravale 1457. 643. 1458. njim 1459. 291. 1460. 31. 1461. 92. 1462. tome 1463. dužnost 1464. drugog 1465. 1. 1466. ih 1467. evidentira 1468. koliko 1469. 900. 1470. 31. 1471. 59. 1472. ko- ristio 1473. 251. 1474. prste 1475. 32. 1476. ra- cunanjem 1477. 28. 1478. ovih 1479. razmišlja- nja 1480. povratila 1481. 38. 1482. 31. 1483. PZ-ova 1484. 277. 1485. požalila 1486. 853. 1487. 102. 1488. 1. 1489. 31. 1490. 26. 1491. Si-

roti-dramski-pisac-u-stvaralačkoj-krizi 1492. nestao 1493. 61. 1494. par 1495. stotina 1496. forinti 1497. ostavljenih 1498. 32. 1499. kre- dencu 1500. dala 1501. 153. 1502. 31. 1503. 931. 1504. tvrdo 1505. ukoričenu 1506. svesku 1507. »Zašto niste pazili na njega?« 1508. govorila 1509. 31. 1510. teško 1511. dišući 1512. 26. 1513. malcice 1514. teatralno 1515. 291. 1516. 38. 1517. 31. 1518. blago 1519. izgu- rala 1520. 28. 1521. stana 1522. 4. 1523. najbli- žoj 1524. klupi 1525. pročitali 1526. 9. 1527. 76. 1528. 31. 1529. 32. 1530. svesci 1531. 1307. 1532. napisano 1533. nekoliko 1534. blistavih 1535. eseja 1536. više 1537. skica 1538. 670. 1539. studije 1540. 26. 1541. odlomci 1542. 496. 1543. tragikomedije 1544. ova 1545. poslednja 1546. 115. 1547. plitka 1548. ilustracija 1549. onih 1550. sjajni 1551. 1553. 1552. 851. 1553. ipak 1554. dovoljno 1555. snažna 1556. 1. 1557. 102. 1558. opet 1559. setimo 1560. obećane 1561. bibliografije 1562. 851. 1563. 26. 1564. 66. 1565. 4. 1566. 556. 1567. 1. 1568. 900. 1569. 2. 1570. 523. 1571. 1271. 1572. 32. 1573. stanju 1574. 4. 1575. 61. 1576. 13. 1577. krajnjom 1578. žrtvom 1579. kralja 1580. preokrenemo 1581. 32. 1582. našu 1583. korist 1584. 504. 1585. izgubljenu 1586. partiju 1587. 1588. 51. 1589. 2. 1590. 72. 1591. 499. 1591. stajali 1593. 4. 1594. nasipu 1595. usred 1596. prohладnog 1597. proljeća 1598. puno 1599. 39. 1600. 982. 1601. stariji 1602. OD 1603. NJEGA 1604. raz- mišljajući 1605. 115. 1606. 1462. 1607. ko 1608. 900. 1609. 482. 1610. biti 1611. treći 1612. 1449. 1613. onaj 1614. iza 1615. naših 1616. leda 1617. 26. 1618. 30. 1619. 482. 1620. izvestiti 1621. 15. 1622. 23. 1623. polaganju 1624. 1288. 1625. 511. 1626. ovaca 1627. bude 1628. 1251. 1629. 37. 1630. stotinu 1631. 1587. 1632. izlila 1633. 102. 1634. reka 1635. žubori 1636. sivo- žuta 1637. vodurina 1638. 37. 1639. onog 1640. stabla 1641. viri 1642. 164. 1643. 72. 1644. vrh 1645. 851. 1646. 26. 1647. 499. 1648. 31. 1649. do- voljno 1650. uočljivo 1651. među 1652. ostalim 1653. drvećem 1654. gledamo 1566—1566. levo- desno 1657. hoćemo 1658. iznad 1659. svega 1660. 1. 1661. zgrabimo 1662. neku 1663. karak- terističnu 1664. crtu 1665. ovog 1666. stanja 1667. 1. 1668. 102. 1669. uhvatimo 1670. cvrsto 1671. 115. 1672. 670. 1673. nekakvo 1674. upori- šte 1675. 670. 1676. 931. 1677. granu 1678. ko- ju 1679. nosi 1680. rečna 1681. matica 1682. 51. 1683. 670. 1684. izvaljenu 1685. banderu 1686. 1678. 1687. voda 1688. takođe 1689. od- nosi 1690. 670. 1691. jato 1692. belih 1693. ga- lebova 1694. 4. 1695. suprotnoj 1696. obali 1697. 670. 1698. 1307. 1699. šta 1700. trudimo 1701. 102. 1702. 1. 1703. 102. 1704. ražalostimo 1705. 1. 1706. 2. 1707. četiri 1708. 982. 1709. kasnije 1710. sigurnom 1711. rukom 1712. 307. 1713. zapisati 1714. adresu:



Mozgov Világ /'78. október

marija
Šimoković

fotograf
slikao nas je
posle stavio na sto da se nasmejemo
pa vratio sliku u mašinu
i pravio nove ljudе
od nas

pokazujem ti rukom
sve blagodeti sunca
izgovaram ime svake stvari
koja je oko tebe
a ti me gledaš
kao da si već odavno
ko zna zbog čega
meni isto govorila

gordana
nedić

MASLAČAK I HOĆU NECU
sreli su se na livadi
i odmah prepoznali

nije im smetalo
što je bilo više betona
nego zelene trave

vreme je ostalo iza njih
nije im smetalo

toliko i toliko
toga se zbilo

toliko i toliko
prethodno se činilo

nije im smetalo

smenjivali su se noći i dani
vreme je menjalo temperaturu

nije im smetalo

upitalo se granje i travke
miteli mravi, leteli otpaci
nije im smetalo

mnogo je toga nestalo
nešto se promenilo

nije im smetalo

mesec se stalno menjao
i uvek iznova strepeo

nije im smetalo

OBNAVLJANJE

ptica šećurena
ili u letu
sve jedno

grana

zelena, sasušena

tek formirana

izlomljena

bela pod snegom

mokro od kiše

to zbog čega

može da se uzdiše

potreba za leptotom

samo je očekivanje